

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

Допускається до захисту
Тематика на захисті курсової
роботи з дисципліни «Адмініструван
ня та міжнародної економіки»
В.Ф. К.Е.Н. доцент В.В. Лисак
(підпис)
« 2 » листопада 2020 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

«Державне управління міграційними процесами у контексті
посилення співробітництва з країнами Європейського Союзу»

Виконала: Довгоп'ят Яна Валеріївна

Підпис

Керівник: доцент Поліщук С. П.

Підпис

Рецензент: Др. Ірина О. О.

вчене звання, прізвище, ініціали Підпис

РЕФЕРАТ

Довгоп'ят Яна Валеріївна
Державне управління міграційними процесами у контексті
посилення співробітництва з країнами Європейського Союзу

Характерною рисою сучасного етапу розвитку світового господарства є інтенсифікація глобалізаційних процесів, невід'ємною складовою яких виступає міжнародна міграція робочої сили. Розширення масштабів, зміна складу, характеру та векторів міграційних переміщень посилили їх вплив на економічні, соціально-політичні та етнокультурні процеси, перетворивши міжнародну міграцію на предмет великої політики. Це, в свою чергу, вимагає від урядів країн-реципієнтів, донорів та країн транзиту робочої сили перегляду основних засад і практики управління цим явищем.

У процесі написання кваліфікаційної роботи було використано такі методи наукового дослідження: системний та метод узагальнення (п.п. 1.1, 1.2, 1.3); методи аналізу та синтезу (п. 1.2); історико-логічний (п.п. 2.1., 2.2, 2.3); методи кількісного та якісного аналізу (п. 3.3); методи графічної інтерпретації даних (при узагальненні результатів дослідження).

Дослідження міграційної політики виявляються актуальними також у зв'язку із зовнішньополітичним курсом України та визнанням міграційних аспектів невід'ємною складовою майбутньої Угоди про асоціацію з ЄС.

Досліджено теоретичні засади управління міграційних процесів, розкрито специфіку європейської міграційної системи та передумов трансформації міграційної політики країн ЄС, виявлено перспективи співпраці України і ЄС у контексті змін міграційної політики Союзу.

Виявлено, що реалізація євроінтеграційного курсу України передбачає розвиток співробітництва з ЄС у міграційній сфері за такими напрямками. По-перше, у галузі реадмісії. По-друге, з питань візової політики, передусім в контексті запровадження безвізового режиму для короткострокових поїздок громадян України в країни ЄС. По-третє, у контексті укладання Угоди про асоціацію з ЄС.

Кваліфікаційна робота магістра містить 100 сторінок, 4 таблиць, 7 рисунків, список використаних джерел із 102 найменування, 2 додатки.

Ключові слова: державне управління, міжнародна міграція, Європейський Союз, міграційні процеси, міграційна політика, міграції робочої сили.

ANNOTATION

Dovgopyat Yana

Public management of migration processes in the context of strengthening cooperation with the countries of the European Union

A characteristic feature of the current stage of development of the world economy is the intensification of globalization processes, an integral part of which is the international migration of labor. Expanding, changing the composition, nature and vectors of migration displacements have strengthened their impact on economic, socio-political and ethno-cultural processes, making international migration a major policy issue. This, in turn, requires governments of recipient, donor and transit countries to review the basics and practices of managing this phenomenon.

In the process of writing the qualification work, the following methods of scientific research were used: systematic and method of generalization (paragraphs 1.1, 1.2, 1.3); methods of analysis and synthesis (paragraph 1.2); historical and logical (pp. 2.1., 2.2, 2.3); methods of quantitative and qualitative analysis (paragraph 3.3); methods of graphical interpretation of the data (when generalizing the results of the study).

Migration policy studies are also relevant in the context of Ukraine's foreign policy and the recognition of migration aspects as an integral part of the future Association Agreement with the EU.

Migration policy studies are also relevant in the context of Ukraine's foreign policy and the recognition of migration aspects as an integral part of the future Association Agreement with the EU. The theoretical foundations of migration management are explored, the specifics of the European migration system and the prerequisites for the transformation of migration policy of EU countries are revealed, the prospects for cooperation between Ukraine and the EU in the context of changes in EU migration policy are revealed.

It is revealed that the implementation of the European integration course of Ukraine envisages the development of cooperation with the EU in the migration sphere in these areas. First, in the field of readmission. Secondly, regarding visa policy, first of all in the context of the introduction of a visa-free regime for short-term trips of Ukrainian citizens to EU countries. Third, in the context of the conclusion of the Association Agreement with the EU.

Master's qualification work contains 100 pages, 4 tables, 7 drawings, a list of used sources of 102 titles, 2 appendices.

Keywords: international migration, European Union, migration processes, migration policy, labor migration.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ	
1.1. Економічна природа міжнародної трудової міграції	9
1.2. Теорії міжнародної міграції робочої сили	17
1.3. Теоретичні основи регулювання міграційних процесів	26
Висновки до розділу 1	32
РОЗДІЛ 2. ЄВРОПЕЙСЬКА МІГРАЦІЙНА СИСТЕМА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	
2.1. Детермінанти європейської міграційної системи	34
2.2. Передумови трансформації міграційної політики країн Європейського Союзу	41
2.3. Інституційні виміри регулювання міжнародної міграції в країнах ЄС... 50	
Висновки до розділу 2	63
РОЗДІЛ 3. ТРАНСФОРМАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ПІДХОДІВ ДО РЕГУЛЮВАННЯ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ	
3.1. Управління внутрішньою міграцією в контексті розширень ЄС	65
3.2. Формування спільної міграційної політики Європейського Союзу	73
3.3. Перспективи співробітництва України та ЄС у міграційній сфері	83
Висновки до розділу 3	91
ВИСНОВКИ	94
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	97

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Відякіна М. М. Концептуальні засади дослідження імміграційної політики / М. Відякіна // *Procesy migracyjne we współczesnym świecie: wyzwania dla społeczności międzynarodowej*, R. Kordonski, O. Kordonska (red.), Lwowski Uniwersytet Narodowy im. Iwana Franki, Lwów-Olsztyn 2016. – s. 99-109. (240 s.)
2. Відякіна М. М. Міграційно-візова складова співробітництва України з ЄС в умовах економічної інтеграції / М. М. Відякіна // *Актуальні проблеми міжнародних відносин: Збірник наукових праць*. – Випуск 119. – Ч. II. – К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка Інститут міжнародних відносин, 2014 – С. 84-93.
3. Відякіна М. М. Становлення та проблеми координації спільної міграційної політики Європейського Союзу / М. М. Відякіна // *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету*. Серія: Економічні науки. Випуск 26: У двох частинах / М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси: ЧДТУ, 2010. – Частина I. Том 1. – С. 225-230.
4. Відякіна М. М. Трудова міграція з України до ЄС: макроекономічний вимір: Монографія / М. М. Відякіна, Р. Д. Стаканов. – Київ: ТОВ «ДКС», 2017. – 198 с.
5. Відякіна М., Стаканов Р. Міграційна політика на регіональних ринках робочої сили / М. Відякіна, Р. Стаканов. — Черкаси: видавництво Ю. Чабаненко, 2013. — 354 с.
6. Відякіна М.М. Трансформація імміграційної політики країн-членів ЄС: виклики для України / М.М. Відякіна // *Актуальні проблеми міжнародних відносин : зб. наук. праць ; – вип. 72 : у 2 ч. – Ч. I. – К. : Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка / Ін-т міжнар. відносин, 2008. – С. 56 – 62.*

7. Гайдуцький А. П. Міграційний капітал в Україні / А. П. Гайдуцький. – К.: ТОВ «Інфосистем», 2009. – 244 с.
8. Гайдуцький А. Як Україні подвоїти ВВП? І яким шляхом піти країні? / [Електронний ресурс]. – Спосіб доступу: <http://gazeta.dt.ua/finances/yak-ukrayini-podvoyiti-vvp-iyakim-shlyahom-piti-krayini.html>.
9. Глобалізація і трудова міграція в Європі: [монографія] / Б. М. Юськів. — Рівне: видавець О. М. Зень, 2009. — 479 с.
10. ЕС выделит Украине 30 млн. евро на реадмиссию: [Электронный ресурс]. –Режим доступа: <http://korrespondent.net/business/economics/526735>.
11. Закон України Про ратифікацію Угоди між Кабінетом Міністрів України і Урядом Російської Федерації про реадмісію № 585-VI від 23.09.2008 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=585-17>.
12. Зовнішні трудові міграції населення України / НАН України; Рада по вивченню продуктивних сил України: [за ред. Лібанової Е. М., Позняка О. В.]. – К.: РВПС України НАН України, 2002. – 206 с.
13. Ионцев В. А. Международная миграция / В. А. Ионцев // Миграция населения. – Вып. 3. – М.: Изд-во «Гуманитарий», 2017. – С. 78-88.
14. Карачурина Л. Иммиграционная политика Германии: успешный и неуспешный опыт / Л. Карачурина // Мировая экономика и международные отношения. – 2008. – №7. – с. 50-60.
15. Карпачова Н. Стан дотримання та захисту прав громадян України за кордоном: Спеціальна доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини [Електронний ресурс] / Н. Карпачова // Веб-сайт Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. – Режим доступу: http://www.ombudsman.kiev.ua/dls_zm.htm.

16. Комплексний демографічний прогноз України на період до 2050 р.: [за ред. чл.-кор. НАНУ, д.е.н., проф. Е.М. Лібанової]. – К.: Український центр соціальних реформ, 2006. – 138 с.
17. Малиновська О. А. Мігранти, міграція та Українська держава: аналіз управління зовнішніми міграціями / О. А. Малиновська – К.: Вид-во НАДУ, 2004. – 236 с.
18. Малиновська О.А. Міграційна політика Європейського Союзу: виклики та уроки для України / О.А. Малиновська. – К. : НІСД, 2014. – 48 с.
28. Поліщук О.В. Міжнародна організація праці (МОП) в системі міжнародного правового регулювання трудової міграції [Електронний ресурс] / О.В. Поліщук. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/CCN/Pravo/4_polischukov.doc.htm.
19. Мартинюк В. Українські перешкоди на шляху до скасування візового режиму з ЄС [Електронний ресурс] / В. Мартинюк // Український незалежний центр політичних досліджень. – 2018. – № 2/520. – Режим доступу: <http://www.ucipr.kiev.ua/modules.php?op=modload&name=News&file=article&sid=6032323>.
20. Миграционная политика в зарубежных странах и Российской Федерации: опыт сравнительного анализа / [Денисенко М. Б., Фурса Е. В., Хараева О. А., Чудиновских О. С.]. – Москва: Институт экономики переходного периода, 2015. – 283 с.
21. Міграційний рух населення України [Електронний ресурс] / Державний комітет статистики України. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2011/ds/mr/mr_u/mr0311_u.html.
22. Молодикова И. Основные этапы и методы регулирования трудовой миграции в западноевропейских странах / И. Молодикова // Трудовая миграция в СНГ: социальные и экономические эффекты [Отв. ред. Ж.А. Зайончковская]. – Москва, 2003. – С. 270-285.

23. Моніторинг візової політики країн Європейського Союзу: Аналітичний звіт [Електронний ресурс] / [Я. Баратинські, Л. Хаєвські, П. Хермелінські та ін.]. – Варшава: Фундація ім. Стефана Баторія. – Режим доступу: <http://openborders.pl/files/monitoring-vizovoi-politiku-krain-evropejskogo-sojuzu.pdf>.

24. Питання Державної міграційної служби України: Указ Президента України від 06.04.2011 № 405/2011: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=405%2F2011>.

25. Про затвердження плану першочергових заходів на 2010 рік із запровадження документів для виїзду громадян України за кордон з електронним носієм біометричної інформації і створення національної системи біометричної верифікації та ідентифікації громадян України, іноземців та осіб без громадянства: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2010 р. № 2118-р: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2118-2010-%F0>.

26. Про ратифікацію Конвенції про правовий статус трудящих-мігрантів і членів їхніх сімей держав – учасниць Співдружності Незалежних Держав : Закон України від 21.12.2011 // Відомості ВРУ. – 2012. – № 30. – Стаття 351.

27. Сорокина Н. Современные реалии миграционной политики Финляндии / Н. Сорокина // Мировая экономика и международные отношения. – 2008. – № 2. – С. 70-75.

28. Ступницький О.І. Міжнародна міграція робочої сили та механізми її регулювання: Підручник / О.І. Ступницький. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2016. – 272 с.

29. Угода між Україною та Європейським Співтовариством про спрощення оформлення віз [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_850.
30. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії та їх державами- членами, з іншої сторони. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=224167817.
31. Філіпенко А. С. Міжнародні економічні відносини: теорія: підруч. [для студ. екон. спец. вищ. навч. закл.] / А. С. Філіпенко. – К.: Либідь, 2008. – 408 с.
32. Філіпенко А. С. Сучасний стан і перспективи розвитку міграційно-візових відносин між Україною та ЄС / А. С. Філіпенко, Н. В. Резнікова, М. М. Відякіна [та ін.] // Актуальні проблеми міжнародних відносин: Збірник наукових праць. – Випуск 87 (у двох частинах). – Ч. I. – К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка Інститут міжнародних відносин, 2009 – С. 76-85.
33. Хомра О. Структура і напрямки міграційних потоків населення України (заключний науковий звіт по проекту) / О. Хомра. – Представництво МОМ в Україні. – К., 1998. – 54 с.
34. Цапенко И. Развитие страны: интеграционная политика в отношении иммигрантов / И. Цапенко // Мировая экономика и международные отношения. – 2008. – № 3. – С. 59-69.
35. A points-based system: making migration work for Britain. – London: The Stationery Office (TSO), 2006. – 49 p.
36. Act 23/2007 of 4 July 2007, Legal framework of entry, permanence, exit and removal of foreigners into and out of national territory [Portugal]. No. 23/2007: [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.sef.pt/documentos/56/Nova%20Lei%20de%20EstrangeirosEN.pdf>.

37. Attractive conditions for the admission and residence of highly qualified immigrants, MEMO/07/423, 23/10/2007: [Electronic resource]. – Mode of access: <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/07/423&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>.

38. Biswas T. International Migration in a growing World Economy / T. Biswas // [in eds. Tsoukis Ch., Agiomirgianakis G. M., Biswas T.]. Aspects of Globalisation: Macroeconomic and capital market linkages in the integrated world economy. – New York: Springer, 2014. – 254 p.

39. Boeri T. Why are Europeans so tough on migrants? / T. Boeri, H. Brucker // *Economic Policy*. – 2005. – Vol. 20. – № 44. – P. 629-703.

40. Brochmann G. Is immigration an enemy of the welfare state? / G. Brochmann, J.E. Dovlik // [in ed. Papademetriou D. G.]. Europe and its Immigrants in the 21st Century: A new Deal or a Continuing Dialogue of the Deaf? – Washington: Migration Policy Institute and Luso-American Foundation, 2006. – P. 156-178.

41. Carrera, S., Guild, E. and Eisele, K. (eds) (2014) Rethinking the Attractiveness of EU Labour Immigration Policies: Comparative Perspectives on the EU, the US, Canada and Beyond. Brussels: Centre for European Policy Studies.

42. Castles S. The age of Migration: International Population Movement in the Modern World / S. Castles, M. Miller. – Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2013. – 352 p.

43. Circular migration and mobility partnerships between the European Union and third countries, MEMO/07/197, Brussels, 16 May 2007: [Electronic resource]. – Mode of access: <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/07/197&format=PDF&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>.

44. Communication From The Commission To The Council, The European Parliament, The European Economic And Social Committee And The Committee Of The Regions, Report On The Functioning Of The Transitional Arrangements set out in the 2003 Accession Treaty (period 1 May 2004–30 April 2006), COM(2006) 48 final, Brussels, 8.2.2006: [Electronic resource]. – Mode of access:

http://ec.europa.eu/employment_social/news/2006/feb/com_2006_0048_en.pdf.

45. Communication From The Commission To The European Parliament, The Council, The European Economic And Social Committee And The Committee Of The Regions, A Common Immigration Policy for Europe: Principles, actions and tools, COM(2008) 359 final, Brussels, 17.6.2008: [Electronic resource]. – Mode

of access:<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2008:0359:FIN:EN:PDF>.

46. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: COM(2014) 700 final, 8.10.2014 Brussels.

47. Cornelius W. A. Controlling Immigration: A Global Perspective / W. A. Cornelius, P. L. Martin, J. F. Hollifield. – Stanford CA: Stanford University Press, 2017. – 534 p.

48. Dialogues on Migration Policy: [ed. by M. Giugni and F. Passy]. – Lanham: Lexington Books, 2016. – 250 p.

49. Drbohlav D., Jaroszewicz M. (2016). Ukrainian Migration in Time of Crisis: Forced and Labour Mobility. Charles University. Prague, 172-173. In: <http://europewb.org.ua/anglomovna-versiya-doslidzhennya-ukrayinskoyi-migratsiyi-do-krayinvyshegradu/>

50. Enlargement strategy and main challenges 2014-2015.

51. Enlargement: Transitional provisions [Electronic resource] / The European Commission's Directorate-General for Employment, Social Affairs and

Equal Opportunities. – Mode of access:
http://ec.europa.eu/employment_social/free_movement/enlargement_en.htm.

52. Europe and Its Immigrants in the 21st Century: A New Deal or a Continuing Dialogue of the Deaf? / [Ed. by D. G. Papademetriou]. – Washington: Migration Policy Institute and the Luso-American Foundation, 2018. – 276 p.

53. European Commission (2017): Visa statistics for consulates, 2016. Режим доступа: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/visa-policy_en

54. European Commission : Workers from new EU member countries - transitional arrangements 2018. Режим доступа: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=466&langId=en>

55. European Parliament and Council Directive 2004/38/EC of 29 April 2004 on the right of citizens of the Union and their family members to move and reside freely within the territory of the Member States amending Regulation. – Режим доступа: <http://eurlex.europa.eu/legalcontent/EN/ALL/?jsessionId=XDpLTQvYXRJ6LI3zf6vGjJXPdGTyXSpKq2D2jvR43MwQJpLJ3vzp!-1101929867?uri=CELEX:32004L0038>

56. EU-Ukraine visa liberalisation: An assessment of Ukraine's readiness [Electronic resource] / EurActiv.com. – 04 February 2011. – Mode of access: <http://www.euractiv.com/en/east-mediterranean/eu-ukraine-visa-liberalisation-assessment-ukraines-readiness-analysis-501918>.

57. Framework programme on solidarity and management of migration flows for the period 2007-2013: [Electronic resource]. – Mode of access: <http://europa.eu/scadplus/leg/en/lvb/l14509.htm>.

58. Free movement of labour in the EU-27 [Electronic resource] / Euroactiv.com. – 2009. – November 25. – Mode of access: <http://euractiv.com/en/social/europe/free-movement-labour-eu-27/article-129648>.

59. Gandolfo G. Elements of International Economics / G. Gandolfo. – Berlin: Springer, 2018. – 354 p.

60. Germany moves to outlaw forced marriages: [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.reuters.com/article/idUSTRE69Q2O020101027>.
61. Hague programme: JHA programme 2005-10: [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.euractiv.com/en/security/hague-programme-jha-programme-2005-10/article-130657>.
62. Hammar T. Politics of Immigration Control and Politicisation of International Migration / T. Hammar // [in ed. M. A. B. Siddique]. International Migration into the 21st century: essays in honour of Reginald Appleyard. – Cheltenham: Edward Elgar, 2011. – P. 15-28.
63. Hatton T. J. Global Migration and the World Economy: Two Centuries of Policy and Performance / T. J. Hatton, J. G. Williamson. – Cambridge, MA: MIT Press, 2008. – 488 p.
64. Hollifield J. The Politics of International Migration: How Can We Bring the State Back In? / J. Hollifield // [in eds. C. B. Brettel, J. F. Hollifield]. Migration Theory: Talking Across Disciplines. – New York and London: Routledge, 2000. – P. 137-185.
65. Huddleston T. Migrant Integration Policy Index III [Electronic resource] / T. Huddleston, J. Niessen, Ni Chaoim, E. White. – British Council and Migration Policy Group, 2011. – Mode of access: http://www.mipex.eu/sites/default/files/downloads/migrant_integration_policy_index_mipexiii_2011.pdf.
66. International migration flows, Immigration [Electronic resource] / Eurostat. – Mode of access: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/extraction/evalight/EVALight.jsp?A=1&language=en&root=/theme3/migr/migr_immictz.
67. International migration outlook 2017: [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.oecd.org/dataoecd/22/5/48342373.pdf>.
68. International Migration Outlook: SOPEMI annual report 2009 edition. – Paris: OECD, 2009. – 342 p.

69. International migration outlook: SOPEMI annual report 2016 edition. – Paris: OECD, 2016. – 357 p.

70. Labour Migration Assessment for the WNIS Region: [Electronic resource] / International Organization for Migration, 2006. – 37 p. – Mode of access: http://www.iom.org.ua/img_collection/file/im100labmigassess2006.pdf.

71. Meyers E. International immigration policy: a theoretical and comparative analysis / E. Meyers. – New York: Palgrave Macmillan, 2004. – 288 p.

72. Migration and Remittances: Eastern Europe and the Former Soviet Union / [Ed. by A. Mansoor, B. Quillin]. – Washington: The World Bank, 2016. – 213 p.

73. Migration Policy Centre (2017). Ukraine's Migration Profile. June 2017. Online: <http://ftp.iza.org/dp2664.pdf> (accessed: 27 June 2018).

74. Mikić M. International Trade / M. Mikić. – New York: St. Martin's Press, 1998. – 623 p.

75. Moreno, R. (2013) High-Skilled Workers' Mobility: Policy Implications from the Evidence Observed in Europe. Barcelona: University of Barcelona, AQR-IREA Research Group, European Policy Brief.

76. Münz R. Migrants and the European Labor Market / R. Münz, T. Straubhaar // [in ed. by Papademetriou D. G.]. Europe and its Immigrants in the 21st Century: A new Deal or a Continuing Dialogue of the Deaf? – Washington: Migration Policy Institute and Luso-American Foundation, 2006. – P. 121-154.

77. Net migration, including corrections [Electronic resource] / Eurostat. – Mode of access: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page?_pageid=1996,39140985&_dad=portal&_schema=PORTAL&screen=detailref&language=en&product=REF_TB_population&root=REF_TB_population/t_popula/t_pop/t_demo_gen/tps00008.

78. OECD (2015) Migration Policy Debates, no.7. Paris: OECD. Okólski, M. (2001) 'Incomplete migration: a new form of mobility in Central and Eastern

Europe', in C. Wallace and D. Stola (eds) *Patterns of Migration in Central Europe*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 105–128.

79. Poland, Sweden defend 'Eastern initiative' [Electronic resource] / EurActiv.com. – 26 May 2008. – Mode of access: <http://www.euractiv.com/en/enlargement/poland-sweden-defend-eastern-initiative/article-172660>.

80. Policy plan on legal migration: [Electronic resource]. – Mode of access: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2005:0669:FIN:EN:PDF>.

81. *Polityka migracyjna jako instrument promocji zatrudnienia i ograniczania bezrobocia* / pod red. P. Kaczmarczyka i M. Okólskiego. – Warszawa, 2008. – 141s.

82. Population by citizenship – Foreigners [Electronic resource] / Eurostat. – Mode of access: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page?_pageid=1996,39140985&_dad=portal&_schema=PORTAL&screen=detailref&language=en&product=REF_TB_population&root=REF_TB_population/t_popula/t_migr/tps00157.

83. Regulation (EC) No 810/2009 of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 establishing a Community Code on Visas (Visa Code): [Electronic resource]. – Mode of access: – <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32009R0810:EN:NOT>.

84. Replacement migration: is it a solution to declining and ageing population? New York [Electronic resource] / United Nations Population Division, 2000. – Mode of access: <http://www.un.org/esa/population/publications/ReplMigED/EU.pdf>.

85. Sassen S. *A Sociology of Globalization (Contemporary Societies)* / S. Sassen. – New York: W. W. Norton and Company Inc., 2007. – 308 p.

86. Spencer S. *The Challenge of Integration in Europe* / S. Spencer // [in ed. by Papademetriou D. G.]. *Europe And Its Immigrants in the 21st Century: A*

New Deal or a Continuing Dialogue of the Deaf? – Washington: Migration Policy Institute and the Luso-American Foundation, 2016. – 276 p.

87. The European Pact on Immigration and Asylum. Draft: [Electronic resource]. – Mode of access: <http://soderkoping.org.ua/files/pages/20198/1.pdf>.

88. The French National Institute for Demographic Studies: [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.ined.fr/en/lexicon/bdd/mot/Migration+policy/motid/115/>.

89. The Lisbon Review 2010. Towards a more competitive Europe? [Electronic resource] / World Economic Forum 2010. – Mode of access: http://www3.weforum.org/docs/WEF_LisbonReview_Report_2010.pdf.

90. The Schengen Acquis: [Electronic resource]. – Mode of access: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2000:239:0001:0473:EN:PDF>.

91. The Stockholm Programme: An open and secure Europe serving and protecting citizens: [Electronic resource]. – Mode of access: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:115:0001:0038:EN:PDF>.

92. Towards a comprehensive European Migration Policy: Cracking down on employment of illegal immigrants and fostering circular migration and mobility partnerships, IP/07/678, Brussels, 16 May 2007: [Electronic resource]. – Mode of access: <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/07/678>.

93. Treaty of Amsterdam: [Electronic resource]. – Mode of access: http://eur-lex.europa.eu/en/treaties/dat/11997D/tif/JOC_1997_340__1_EN_0005.pdf.

94. Treaty of Lisbon amending the Treaty on European Union and the Treaty establishing the European Community, signed at Lisbon, 13 December 2007: [Electronic resource]. – Mode of access: <http://eur-lex.europa.eu/JOHtml.do?uri=OJ:C:2007:306:SOM:EN:HTML>.

95. Treaty on European Union (1992): [Electronic resource]. – Mode of access: http://eur-lex.europa.eu/en/treaties/dat/11992M/tif/JOC_1992_191__1_EN_0001.pdf.
96. Weiner M. *International Migration and Security* / M. Weiner. – Boulder, Colorado: Westview Press, 1993. – 333 p.
97. Weizsacker J. *Welcome to Europe* [Electronic resource] / J. Weizsacker // Bruegel policy brief, 2006. – Issue 2016/03. – 8 p. – Mode of access: http://ec.europa.eu/employment_social/social_situation/docs/weizsacker_article_en.pdf.
98. *West African Mobility and Migration Policies of OECD Countries*. – Paris, OECD Publications, 2009 – 139 p.
99. *World Population Policies 2003* [Electronic resource] / Department of Economic and Social Affairs, Population Division United Nations, 2004. – Mode of access: <http://www.un.org/esa/population/publications/wpp2003/WPP2003%20web/Countries/WPP2003%20Frame.htm>.
100. *World Population Policies 2009* [Electronic resource] / Department of Economic and Social Affairs, Population Division United Nations, 2010. – Mode of access: http://www.un.org/esa/population/publications/wpp2009/Publication_index.htm.
101. Zolberg A. *A Nation by Design: Immigration Policy in the Fashioning of America* / A. Zolberg. – Cambridge: Harvard University Press, 2006. – 658 p.
102. Zolberg A. R. *Matters of state: Theorizing immigration policy* / A. R. Zolberg // [in eds. Hirschman Ch., Kasinitz P., DeWind J.]. *The Handbook of International Migration: The American Experience*. – New York: Russell Sage Foundation, 1999. – P. 71-93.